

6 april 2022

Onderwerp : Aanbevelen bestrijden dakloosheid

Geachte formateur,

Wonen is een fundamenteel grondrecht. Het is verankerd in mensenrechtenverdragen en de Nederlandse Grondwet. Dakloosheid is een extreme schending van dat recht. Burgemeester Aboutaleb legde tijdens de vorige coalitieperiode de lat hoog : 'Niemand in Rotterdam hoefde op straat te slapen.' Helaas is dat bij lange na niet gelukt. Dakloosheid groeit en treft steeds meer groepen in Rotterdam. In deze brief wil Basisberaad aandacht vragen voor deze problematiek en zetten wij noodzakelijke maatregelen voor een oplossing verder uiteen. Wij vragen u deze mee te nemen in de onderhandelingen over het collegeakkoord voor een effectief beleid gericht op het daadwerkelijk voorkomen en uitbannen van dakloosheid in Rotterdam.

Een radicaal andere aanpak van dakloosheid

De wooncrisis is een enorme opgave voor gemeente, provincie en rijk en het resultaat van politieke keuzes en beleid. Het oplossen ervan moet beginnen met een radicaal ander beleid. Dakloosheid is de meest ernstige uitwas van het falend beleid en dient met prioriteit te worden opgelost. Wij pleiten voor een radicaal andere aanpak en specifieke maatregelen om dakloosheid te voorkomen en uit te bannen.

Van 'managen' van dakloosheid naar oplossen van dakloosheid

De keuze die moet worden gemaakt is of de gemeente dakloosheid blijft managen of echt gaat werken aan het oplossen van dakloosheid? Wij pleiten voor het tweede. Dit vraagt om veel meer inzet op de pijlers voorkomen en doorstroming en, daarmee gepaard, een gestage afbouw van de opvang. Dat is de lange termijn. Hoe dit vorm krijgt en welke termijnen daarmee gemoeid zijn is onderdeel van een integraal plan van aanpak waar we voor pleiten. In bijlage vindt u specifieke aandachtspunten en uitgewerkte aanbevelingen per pijler. Op de korte termijn dient er voldoende opvang te komen die toegankelijk is voor iedereen.

Dakloosheid: een huisvestingsprobleem dat vraagt om een integrale aanpak

Beschouw dakloosheid altijd en primair als huisvestingsprobleem. De weg uit dakloosheid of dreigende dakloosheid is een stabiel en veilig (t)huis. Om toegang te kunnen hebben tot een (t)huis en van daaruit een waardig leven te kunnen leiden zijn interventies nodig op

verschillende gebieden, zoals inkomen, werk, school, zorg en onderwijs. Dit vraagt dus om een integrale aanpak van (dreigende) dakloosheid. Dit besef is inmiddels ook ingedaald bij het Rijk waar de Brede Plan van Aanpak Dakloosheid de veelzeggende titel heeft: een (t)huis, een toekomst. Het plan is opgebouwd uit de pijlers: voorkomen, kortdurende opvang, en doorstroom.

Uitgangspunten

De gemeente Rotterdam heeft deze aanpak ook omarmd, getuige het Plan van aanpak kwetsbare Rotterdammers 2019-2022. Dit programma is vooralsnog een overzicht van bestaande maatregelen en dient veel verder te worden doorontwikkeld. Dit vraagt om:

- Een heldere definitie en het verzamelen van data over hoeveel mensen we het hebben, wie ze zijn, hoe ze dakloos (dreigen) te raken. Momenteel is er slechts zicht op een zeer beperkte groep.
- Een integraal beleid van op z'n minst: wonen, werk en inkomen, en zorg
- Aandacht voor specifieke groepen dakloze mensen, zoals: jongeren, vrouwen, zelfredzame dakloze mensen, arbeidsmigranten en gezinnen/alleenstaande moeders.
- Heldere en haalbare doelstellingen en een pad (tijdslijn en targets) daar naartoe, zodat monitoring en verantwoording mogelijk zijn voor de Raad en het maatschappelijk middenveld.

Tot slot

We realiseren ons dat u voor een lastige opgave staat tijdens de coalitiebesprekingen. Daarbij zullen politieke en ideologische verschillen moeten worden overbrugd. Wij hebben de afgelopen jaren ervaren dat dit vaak is gelukt en dat het bestrijden van dakloosheid een doel is dat elke partij deelt. We hopen dat deze suggesties partijen inspireren en helpen een belangrijke sociaal-maatschappelijke ambitie te realiseren.

Voor vragen en verdere info kunt u mij bereiken op: (06) 50 60 11 76

Met vriendelijke groeten,

Frank van der Schee
Straatadvocaten Basisberaad Rotterdam

Een effectieve dakloosheidsaanpak: specifieke maatregelen

Dakloosheid is een woonprobleem

Het woonbeleid heeft uiteraard een belangrijk effect op dakloosheid. De beschikbaarheid van betaalbare en passende huisvesting zorgt voor voorkomen van dakloosheid en verbetering van de doorstroom. Dat vergt extra aandacht voor het voorkomen en bestrijden van dakloosheid in het woonbeleid. Dat is nu niet het geval. Dakloosheid wordt primair gezien als zorgprobleem en is (daarom) belegd bij zorg en maatschappelijke opvang. We vragen om:

- Inbedding van het dakloosheidsbeleid in de woonvisie;
- Oplossen van (dreigende) dakloosheid als prioriteit in het woonbeleid te stellen.

Een deel van de verkiezingsprogramma's had oog voor huisvesting van dakloze mensen. Echter, er wordt vooral gesproken over flexibele en tijdelijke huisvesting. Dit kan op de korte termijn voor enige verlichting zorgen, maar zonder woonzekerheid op de lange termijn is dit geen duurzame oplossing. Tijdelijke en flexibele woonoplossingen kunnen effectief zijn indien ze onderdeel zijn van een beleid gericht op duurzame woonoplossingen.

1. Voorkomen

Voorkomen is beter dan genezen. Dat geldt zeker voor dakloosheid. Los van het feit dat voorkomen van dakloosheid een verplichting is van de overheid, is het ook nog eens veel goedkoper. De gemeente heeft enkele belangrijke middelen in handen om dakloosheid te voorkomen. Maatregelen die kunnen bijdragen aan het voorkomen van dakloosheid zijn:

- Alle mogelijke ruimte binnen de participatiewet, en daarbuiten, benutten om de bijstand te verhogen zonder dat dit impact heeft op toeslagen;
- Toegang tot effectieve schuldhulpverlening voor iedereen;
- Een moratorium op huisuitzettingen of op z'n minst geen huisuitzettingen indien deze leiden tot dakloosheid.

Voor jongeren gelden specifieke maatregelen:

- Betere aansluiting 18-/18+. Jongeren worden niet losgelaten tot de basis op orde is. Dit is in ieder geval: bestaanszekerheid, huisvesting, school of baan, netwerk en toegang tot zorg;

Voor arbeidsmigranten geldt:

- Inzet op het plan van aanpak voor (dak- en thuisloze) arbeidsmigranten met passende opvang;
- Koppel huisvesting en werk los van elkaar;
- Pak malafide uitzendbureaus aan;
- Voorzie in fatsoenlijke huisvesting. Handhaving door de pandjesbrigade mag niet ten koste gaan van aanwezige arbeidsmigranten. Zorg voor alternatieve huisvesting.

Kortdurende, kleinschalige, kwalitatief hoogstaande opvang

Ook al is er een effectief beleid gericht op voorkomen en uitbannen van dakloosheid, nog steeds zal opvang nodig zijn voor mensen die tijdelijk buiten de boot vallen. Het aantal

opvangplekken zal echter veel minder hoeven zijn. Ook is het van belang dat er blijvend wordt ingezet op het verhogen van de kwaliteit van de opvang en we ondanks het tekort aan opvangplaatsen niet terug gaan naar de grote slaapzalen. 24 uursopvang, kleinschalig met één of tweepersoonskamers moet de standaard worden.

2. Doorstroom

Doorstroom wordt sterk verbeterd wanneer dakloosheid prioriteit wordt van het woonbeleid en het dakloosheidsbeleid ingebed wordt in het woonbeleid. Voorstellen daartoe staan hierboven. Daarnaast zijn nog specifieke maatregelen die, op korte termijn, doorstroom kunnen bevorderen:

- Maak afspraken over convenantwoningen afdwingbaar;
- Zorg ervoor dat zorgverleners en belangenbehartigers betrokken worden bij prestatie afspraken, met name waar het gaat om doorstroom vanuit de Maatschappelijke Opvang en gesloten instellingen;
- Een doorstroomwoning is bedoeld om vaardigheden op te doen, om daarna zelfstandig te wonen. Als iemand deze vaardigheden redelijk beheerst, dan is het tijd om door te stromen naar zelfstandige huisvesting.
- Zorg voor passende ondersteuning vanuit de behoefte van bewoners zelf voor mensen die doorstromen. Op de langere termijn komt deze ondersteuning in de plaats van de ondersteuning die in de maatschappelijke opvang wordt geboden. Goede ambulante begeleiding is belangrijk voor een zachte landing. Dit moet in alle gevallen gebeuren. Soms met een waakvlam en soms met intensieve begeleiding.